

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve

2016/0278(COD)

9.2.2017

MNENJE

Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve

za Odbor za pravne zadeve

o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o določenih dovoljenih uporabah del ali drugih predmetov urejanja, zaščitenih z avtorsko in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (COM(2016)0596 – C8-0382/2016 – 2016/0278(COD))

Pripravljalnica mnenja: Helga Stevens

PA_Legam

KRATKA OBRAZLOŽITEV

Pogajanja o Marakeški pogodbi o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja (v nadaljnjem besedilu: Marakeška pogodba) so potekala na podlagi dejstva, da je Marakeška pogodba primer mešanega sporazuma, saj za nekatere teme šteje, da spadajo v pristojnost EU, druge pa v pristojnost držav članic. Podpisalo jo je že petnajst držav članic.

Pogodba šteje za zgodovinsko, saj je prva pogodba o izjemah v zvezi z avtorsko pravico, vsebuje pa tudi dejavnik človekovih pravic. Pripravljavka mnenja je predana izboljšanju dostopa do avtorskih del za slabovidne osebe. Slabovidne osebe po svetu bodo imele večji dostop do knjig pri številnih organizacijah, ki lahko pošiljajo izvode del v druge države.

Pripravljavka mnenja se je dodatno posvetovala z invalidskimi organizacijami in deležniki ter razume, da je predlog Komisija deležen odobravanja. Spremembe besedila so omejene na pristojnosti Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve ter zagotavljajo, da je besedilo v skladu s Konvencijo OZN o pravicah invalidov ter Marakeško pogodbo.

PREDLOGI SPREMEMB

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve poziva Odbor za pravne zadeve kot pristojni odbor, da upošteva naslednje predloge sprememb:

Predlog spremembe 1

Predlog direktive

Navedba sklicevanja 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti **člena** 114 Pogodbe,

Predlog spremembe

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti **členov 19 in** 114 Pogodbe,

Predlog spremembe 2

Predlog direktive

Navedba sklicevanja 1 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

ob upoštevanju Protokola št. 1 k Pogodbi o delovanju Evropske unije o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji,

Predlog spremembe 3

Predlog direktive Navedba sklicevanja 1 b (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

ob upoštevanju Protokola št. 2 k Pogodbi o delovanju Evropske unije o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti,

Predlog spremembe 4

Predlog direktive Uvodna izjava 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(1) Direktive Unije na področju avtorske in sorodnih pravic zagotavljajo pravno varnost in visoko raven zaščite imetnikov pravic. Ta harmonizirani pravni okvir prispeva k pravilnemu delovanju notranjega trga in spodbuja inovacije, ustvarjalnost, naložbe in proizvodnjo novih vsebin, tudi v digitalnem okolju. Prav tako je njegov namen spodbuditi dostop do znanja in kulture tako, da ščiti dela in druge predmete urejanja ter dovoljuje izjeme ali omejitve, ki so v javnem interesu. Vzdrževati bi bilo treba pravično ravnovesje pravic in interesov med imetniki pravic in uporabniki.

(1) Direktive Unije na področju avtorske in sorodnih pravic zagotavljajo pravno varnost in visoko raven zaščite imetnikov pravic. Ta harmonizirani pravni okvir prispeva k pravilnemu ***in izboljšanemu*** delovanju notranjega trga in spodbuja inovacije, ustvarjalnost, naložbe, ***zaposlovanje*** in proizvodnjo novih vsebin, tudi v digitalnem ***in spletnem*** okolju. Prav tako je njegov namen spodbuditi dostop do znanja in kulture tako, da ščiti dela in druge predmete urejanja ter dovoljuje izjeme ali omejitve, ki so v javnem interesu. Vzdrževati bi bilo treba pravično ravnovesje pravic in interesov med imetniki pravic in uporabniki.

Predlog spremembe 5

Predlog direktive Uvodna izjava 3

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(3) Slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja se še vedno soočajo s številnimi ovirami pri dostopu do knjig in drugega tiskanega gradiva, zaščitenih z avtorskimi in sorodnimi pravicami. Sprejeti je treba ukrepe za

(3) Slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, ***tudi tiste, ki zaradi telesne invalidnosti ne morejo držati ali premikati knjige,*** se še vedno soočajo s številnimi ovirami pri dostopu do knjig in drugega tiskanega gradiva,

povečanje razpoložljivosti navedenih del v dostopnih formatih in izboljšati njihov obtok na notranjem trgu.

zaščitenih z avtorskimi in sorodnimi pravicami. Sprejeti je treba ukrepe za povečanje razpoložljivosti navedenih del v dostopnih formatih in izboljšati njihov obtok na notranjem trgu.

Predlog spremembe 6

Predlog direktive

Uvodna izjava 5

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(5) Ta direktiva je pripravljena v korist slepih in slabovidnih oseb, katerih slabovidnosti ni mogoče izboljšati do te mere, da bi se omogočila vidna funkcija, ki bi bila primerljiva z vidno funkcijo osebe brez take motnje, ali oseb, ki imajo motnjo zaznavanja ali branja, vključno z disleksijo, kar jim preprečuje, da berejo tiskana dela v enaki meri kot oseba brez take motnje, ali ki zaradi telesne invalidnosti ne morejo držati ali premikati knjige ali premikati pogleda v meri, ki je običajno sprejemljiva za branje. Cilj ukrepov, ki jih uvaja ta direktiva, je izboljšati razpoložljivost knjig, periodičnih publikacij, časopisov, revij in drugih pisnih del, notnih zapisov ter drugega tiskanega gradiva, tudi v digitalni ali analogni zvočni obliki, v formatih, s katerimi navedena dela in drugi predmeti urejanja postanejo dostopni navedenim osebam v enaki meri kot osebam brez take motnje ali invalidnosti. Dostopni formati vključujejo Braillovo pisavo, velik tisk, prilagojene e-knjige, zvočne knjige in radijske oddaje.

Predlog spremembe 7

Predlog direktive

Uvodna izjava 6

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(5) Ta direktiva je pripravljena v korist slepih in slabovidnih oseb, katerih slabovidnosti ni mogoče izboljšati do te mere, da bi se omogočila vidna funkcija, ki bi bila primerljiva z vidno funkcijo osebe brez take motnje, ali oseb, ki imajo motnjo zaznavanja ali branja, vključno z disleksijo, **ali morebitne druge učne težave**, kar jim preprečuje, da berejo tiskana dela v enaki meri kot oseba brez take motnje, ali ki zaradi telesne invalidnosti ne morejo držati ali premikati knjige ali premikati pogleda v meri, ki je običajno sprejemljiva za branje. Cilj ukrepov, ki jih uvaja ta direktiva, je izboljšati razpoložljivost knjig, periodičnih publikacij, časopisov, revij in drugih pisnih del, notnih zapisov ter drugega tiskanega gradiva, tudi v digitalni ali analogni, **spletni ali nespletni** zvočni obliki, v formatih, s katerimi navedena dela in drugi predmeti urejanja postanejo dostopni navedenim osebam v enaki meri kot osebam brez take motnje ali invalidnosti. Dostopni formati vključujejo Braillovo pisavo, velik tisk, prilagojene e-knjige, zvočne knjige in radijske oddaje.

Predlog spremembe

(6) Ta direktiva bi zato morala določati obvezne izjeme za pravice, ki so harmonizirane s pravom Unije ter so relevantne za uporabe in dela, ki jih zajema Marakeška pogodba. Te obvezne izjeme vključujejo zlasti pravice reproduciranja, priobčitve javnosti, dajanja na voljo, distribuiranje in posojanje, kako jih določajo Direktiva 2001/29/ES, Direktiva 2006/115/ES in Direktiva 2009/24/ES, ter ustrezne pravice iz Direktive 96/9/ES. Ker področje uporabe izjem in omejitev iz Marakeške pogodbe vključuje tudi dela v zvočni obliki, kot so zvočne knjige, je treba, da se te izjeme uporabljajo tudi za sorodne pravice.

(6) Ta direktiva bi zato morala določati obvezne izjeme za pravice, ki so harmonizirane s pravom Unije ter so relevantne za uporabe in dela, ki jih zajema Marakeška pogodba. Te obvezne izjeme vključujejo zlasti pravice reproduciranja, priobčitve javnosti, dajanja na voljo, distribuiranje in posojanje, kako jih določajo Direktiva 2001/29/ES, Direktiva 2006/115/ES in Direktiva 2009/24/ES, ter ustrezne pravice iz Direktive 96/9/ES. Ker področje uporabe izjem in omejitev iz Marakeške pogodbe vključuje tudi dela v zvočni obliki, kot so zvočne knjige, je treba, da se te izjeme uporabljajo tudi za sorodne pravice. ***Uveljavljanje izjem iz te direktive ne bi smelo vplivati na druge, ugodnejše izjeme za invalide, ki jih določijo države članice, kot so tiste, ki se nanašajo na zasebno rabo.***

Predlog spremembe 8

Predlog direktive Uvodna izjava 11

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(11) Državam članicam glede na posebno naravo izjeme, njeno ciljno področje uporabe in potrebo po pravni varnosti za njene upravičence ne bi smelo biti dovoljeno nalaganje dodatnih zahtev za uporabo izjeme, kot so odškodninske sheme ali predhodno preverjanje komercialne razpoložljivosti izvodov v dostopnem formatu.

Predlog spremembe

(11) Državam članicam glede na posebno naravo izjeme, njeno ciljno področje uporabe in potrebo po pravni varnosti za njene upravičence ne bi smelo biti dovoljeno nalaganje dodatnih zahtev za uporabo izjeme, kot so odškodninske sheme ali predhodno preverjanje komercialne razpoložljivosti izvodov v dostopnem formatu. ***Take dodatne zahteve bi lahko bile v nasprotju z namenom olajšanja čezmejne izmenjave izvodov v dostopnem formatu na notranjem trgu.***

Predlog spremembe 9

Predlog direktive Uvodna izjava 13

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(13) Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov (*v nadaljnjem besedilu: UNCRPD*), katere pogodbenica je *EU*, invalidom zagotavlja pravico do dostopa do informacij in pravico do *udeležbe* v kulturnem, gospodarskem in družbenem življenju na enaki podlagi kot drugim osebam. Konvencija o pravicah invalidov od pogodbenic zahteva, da skladno z mednarodnim pravom sprejmejo vse ustrezne ukrepe, s katerimi preprečujejo, da bi zakoni o varstvu intelektualne lastnine nerazumno ali diskriminatorno ovirali dostop invalidov do kulturnega gradiva.

Predlog spremembe

(13) Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov, katere pogodbenica je *Unija od dne 21. januarja 2011*, invalidom zagotavlja pravico do dostopa do informacij in *do obveščanja ter* pravico do *sodelovanja* v kulturnem, gospodarskem, *političnem, poklicnem* in družbenem življenju na enaki podlagi kot drugim osebam. Konvencija o pravicah invalidov od pogodbenic zahteva, da skladno z mednarodnim pravom sprejmejo vse ustrezne ukrepe, s katerimi preprečujejo, da bi zakoni o varstvu intelektualne lastnine nerazumno ali diskriminatorno ovirali dostop invalidov do kulturnega gradiva.

Predlog spremembe 10

Predlog direktive
Uvodna izjava 14

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(14) Na podlagi Listine Evropske unije o temeljnih pravicah Unija priznava in spoštuje pravico invalidov do ukrepov za zagotavljanje njihove samostojnosti, socialne in poklicne vključenosti ter sodelovanja v življenju skupnosti.

Predlog spremembe

(14) Na podlagi Listine Evropske unije o temeljnih pravicah Unija *prepoveduje diskriminacijo na podlagi invalidnosti ter* priznava in spoštuje pravico invalidov do ukrepov za zagotavljanje njihove samostojnosti, socialne in poklicne vključenosti ter sodelovanja v življenju skupnosti.

Predlog spremembe 11

Predlog direktive
Člen 2 – točka 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(1) „delo *ali* drugi predmeti urejanja“

Predlog spremembe

(1) „delo *in* drugi predmeti urejanja“

pomeni delo v obliki knjige, periodične publikacije, časopisa, revije ali druge pisne oblike, vključno z notnimi zapisi in povezanimi ilustracijami, v katerem koli mediju, tudi v **zvočnih oblikah**, kot so zvočne knjige, ki je zaščiteno z avtorskimi ali sorodnimi pravicami ter se objavi ali drugače zakonito da na voljo javnosti;

pomeni delo v obliki knjige, **e-knjige**, periodične publikacije, časopisa, revije ali druge pisne oblike, vključno z notnimi zapisi in povezanimi ilustracijami, v katerem koli **spletnem ali nespletnem** mediju, tudi v **zvočni obliki**, kot so zvočne knjige, ki je zaščiteno z avtorskimi ali sorodnimi pravicami ter se objavi ali drugače zakonito da na voljo javnosti;

Predlog spremembe 12

Predlog direktive

Člen 2 – točka 2 – točka c

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

(c) oseba, ki ima motnjo zaznavanja ali branja, vključno z disleksijo, in posledično ne more brati tiskanih del v enaki meri kot oseba brez take motnje ali invalidnosti, ali

Predlog spremembe

(c) oseba, ki ima motnjo zaznavanja ali branja, vključno z disleksijo, **ali drugo učno težavo**, in posledično ne more brati tiskanih del v enaki meri kot oseba brez take motnje ali invalidnosti, ali

Predlog spremembe 13

Predlog direktive

Člen 3 – odstavek 1 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

1a. Države članice zagotovijo, da izjem pri avtorskih in sorodnih pravicah iz odstavka 1 ni mogoče nadomestiti s tehnološkimi ukrepi ali pogodbo.

Predlog spremembe 14

Predlog direktive

Člen 7 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Najpozneje do [dve leti po datumu prenosa v nacionalno zakonodajo] Komisija

Predlog spremembe

Najpozneje do [dve leti po datumu prenosa v nacionalno zakonodajo] Komisija

predloži poročilo Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru o razpoložljivosti del in drugega predmeta urejanja v dostopnih formatih na notranjem trgu, razen tistih, ki so opredeljeni v členu 2(1) za upravičene osebe, in del ter drugega predmeta urejanja za invalide, razen tistih iz člena 2(2). Poročilo vsebuje oceno o tem, ali bi bilo treba razmisliti o spremembi področja uporabe te direktive.

predloži poročilo Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru o razpoložljivosti del in drugega predmeta urejanja v dostopnih formatih na notranjem trgu, razen tistih, ki so opredeljeni v členu 2(1) za upravičene osebe, in del ter drugega predmeta urejanja za invalide, razen tistih iz člena 2(2). Poročilo vsebuje oceno o tem, ali bi bilo treba **ob upoštevanju tehnološkega razvoja, zlasti tehnologije, ki je v pomoč invalidom, ter dostopnosti te tehnologije** razmisliti o spremembi področja uporabe te direktive.

Predlog spremembe 15

Predlog direktive

Člen 8 – odstavek 1

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Ne prej kot [pet let po datumu prenosa v nacionalno zakonodajo] **Komisija** izvede oceno te direktive in predstavi glavne ugotovitve Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru ter jim, kadar je to ustrezno, priloži predloge za spremembo te direktive.

Predlog spremembe

Komisija tudi ob upoštevanju tehnološkega razvoja v kontekstu dostopnosti do [pet let po datumu prenosa v nacionalno zakonodajo] izvede oceno te direktive in predstavi glavne ugotovitve Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru ter jim, kadar je to ustrezno, priloži predloge za spremembo te direktive. **V poročilu Komisija upošteva stališča ustreznih akterjev civilne družbe, negospodarskih subjektov, vključno z invalidskimi organizacijami in organizacijami, ki zastopajo invalide in starejše.**

**PRILOGA: SEZNAM SUBJEKTOV ALI OSEB, OD KATERIH JE PRIPRAVLJAVKA
MNENJA PREJELA PRISPEVEK**

Priprava tega seznama je popolnoma prostovoljna in je v izključni pristojnosti pripravljavke mnenja.

Pripravljavka mnenja je pri pripravi prejela prispevek od naslednjih subjektov ali oseb:

Subjekt in/ali oseba
Evropska zveza slepih (EBU)
Evropski invalidski forum (EDF)

POSTOPEK V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Naslov	Dovoljene uporabe del ali drugih predmetov urejanja, zaščiteneh z avtorsko in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, ter sprememba Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi
Referenčni dokumenti	COM(2016)0596 – C8-0381/2016 – 2016/0278(COD)
Pristojni odbor Datum razglasitve na zasedanju	JURI 6.10.2016
Mnenje pripravil Datum razglasitve na zasedanju	EMPL 24.11.2016
Pripravljavec/-ka mnenja Datum imenovanja	Helga Stevens 28.11.2016
Obravnava v odboru	8.12.2016
Datum sprejetja	25.1.2017
Izid končnega glasovanja	+: 49 –: 0 0: 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Laura Agea, Brando Benifei, Viliija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, Ole Christensen, Martina Dlabajová, Labros Fundulis (Lampros Fountoulis), Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, David Martin, Joëlle Mélin, Elisabeth Morin-Chartier, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Robert Rochefort, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Marita Ulvskog, Renate Weber, Jana Žitňanská
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Georges Bach, Heinz K. Becker, Lynn Boylan, Dieter-Lebrecht Koch, Paloma López Bermejo, Edouard Martin, Evelyn Regner, Csaba Sógor, Helga Stevens, Flavio Zanonato
Namestniki (člen 200(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Marco Valli

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

49	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Marian Harkin, Robert Rochefort, Yana Toom, Renate Weber
ECR	Arne Gericke, Czesław Hoc, Helga Stevens, Ulrike Trebesius, Jana Žitňanská
EFDD	Laura Agea, Marco Valli
GUE/NGL	Lynn Boylan, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric, Paloma López Bermejo, João Pimenta Lopes
NI	Labros Fundulis (Lampros Fountoulis)
EPP	Georges Bach, Heinz K. Becker, Dieter-Lebrecht Koch, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Csaba Sógor, Romana Tomc
S&D	Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Ole Christensen, Agnes Jongerius, Jan Keller, Javi López, Edouard Martin, Georgi Pirinski, Evelyn Regner, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Marita Ulvskog, Flavio Zanonato
Green/ALE	Jean Lambert, Terry Reintke

0	-

2	0
ENF	Dominique Martin, Joëlle Mélin

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani